

Asia: VN/18993/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi rakennusten energiatehokkuudesta

Laki rakennusten energiatehokkuudesta

Kommenttinne 1 §:ään – *Lain soveltamisala*

Ehdotamme lain soveltamisalan kirjausosan tarkentamista Rakennusteollisuus RT:n ehdotuksen mukaisesti seuraavasti:

Tämän lain energiatehokkuutta koskevia säännöksiä sovelletaan muuhun kuin rakentamislain (751/2023) 37 §:n 2 momentin 1–7 kohdassa tarkoitettuun rakennukseen tai sellaiseen puolustushallinnon käytössä olevaan rakennukseen, johon tai jonka käyttöön liittyy salassa pidettävää tietoa, ja joka on tämän lain voimaan tullessa hyväksytty rakentamislain 122 §:n mukaisesti loppukatselmuksessa käyttöön otettavaksi.

Kommenttinne 2 §:ään – *Määritelmät*

Ehdotamme rakennuksen määritelmän sekä teknisen, taloudellisen ja toiminnallisen toteutettavuuden määritelmien linjaamista yhtenäisiksi rakentamislaisissa annettujen määritelmien kanssa.

Kommenttinne 3 §:ään – *Energiatehokkuuden vähimmäisvaatimukset muissa kuin asuinrakennuksissa*

Kannatamme muiden kuin asuinrakennusten energiatehokkuuden vähimmäisvaatimusten asettamista käyttötarkoituksittain.

Ehdotamme, että 3 pykälän 4 momenttia muutetaan seuraavasti:

Kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi myöntää vapautuksen 1-3 momentissa säädettyjen vaatimusten noudattamisesta, mikäli rakennuksen omistaja perusparannuspassin avulla osoittaa, ettei rakennuksen energiatehokkuuden parantaminen ole teknisesti, taloudellisesti tai toiminnallisesti toteutettavissa rakennuksen odotettavissa olevan tulevan käytön perusteella.

Ehdotuksen tavoitteena on selkeyttää ja yhtenäistää vapautuksen arviointi- ja esittämistapaa, vähentää byrokratiaa ja parantaa kustannustehokkuuden parantamisen vaiheittaista toteutumista rakennuskannassa.

Perusparannuspassin laatimisveloitteen avulla rakennusten energiatodistusten kattavuutta voidaan kasvattaa samalla, kun varmistetaan, että vapautuksen perusteena olevat toimenpide- ja korjausehdotukset on laadittu ja dokumentoitu yhteismitallisesti.

Vapautuksen hakeminen sopii erinomaisesti vapaaehtoisen perusparannuspassin soveltamisalaan, jolloin voidaan myöskin arvioida eritellen ne toimenpiteet, joihin vapautus voidaan myöntää teknisin, taloudellisin tai toiminnallisin perustein.

Kommenttinne 4 §:ään – *Aurinkoenergia rakennuksissa*

Kannatamme päästöttömään rakennuskantaan tähtäävien aurinkoenergiajärjestelmien asentamisveloitteen voimaansaattamista kansalliseen säädöksiin 4§ esitetyllä tavalla.

Haluamme kuitenkin kiinnittää huomiota aurinkoenergiajärjestelmien paloturvallisuuden huomioimiseen asetettaessa veloitteet aurinkoenergiajärjestelmien laajamittaiseen asentamiseen.

Aurinkosähköjärjestelmien korkeajännitekaapeloinnin vaurioituminen muodostaa riskin valokaaren sytyttämille kattopaloille ja hormipaloille. Akkusähköjärjestelmien litiumioniakkujen kemiallinen palokäyttäytyminen aiheuttaa selkeän muutoksen rakennepalojen mitoitustilanteeseen nähden.

Ehdotamme, että 4 pykälään lisätään 1 momentin loppuun lause:

Rakennuksen omistajan on huolehdittava, että soveltuvat aurinkoenergialaitteistot ja muut uusiutuvan energian tuotanto ja varastointijärjestelmät toteutetaan siten, ettei rakennuksen palo- ja poistumisturvallisuus vaarannu.

Perustelumuistion pykäläkohtaisiin perusteluihin ehdotamme lisättäväksi:

Aurinkosähköjärjestelmien korkeajännitekaapeloinnin vaurioituminen muodostaa riskin valokaaren sytyttämille kattopaloille ja hormipaloille. Akkusähköjärjestelmien litiumioniakkujen kemiallinen palokäyttäytyminen aiheuttaa selkeän muutoksen rakennepalojen mitoitustilanteeseen nähden.

Kommenttinne 5 §:ään – *Pakkokeinot ja seuraamukset*

Kannatamme rakentamislain 147 § mukaisten uhkasakon ja teettämisuhan soveltamista tämän lain soveltamisalaan.

Kommenttinne 6 ja 7 §:ään – Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Ehdotamme lain voimaantulon asettamista aikaisintaan 31.12.2026.

Kommenttinne vaikutusarvioinnista. Millaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei ole mainittu, tunnistatte liittyvän esitykseen?

Vaikutusten arviointi tulee toteuttaa kokonaisuutena yhdessä nyt lausuttavana olevien sekä aiemmin keväällä 2025 lausuttavana olleiden asetusten muodostaman kokonaisuuden osalta. Aiemmin lausuttujen asetusten lausuntoyhteenvetojen puuttuminen sekä ristiriitaiset ja puutteelliset tiedot asetusten lopullisista kirjauksista aiheuttaa merkittäviä haasteita kokonaisuuden vaikutusten arviointiin.

Direktiivin voimaansaattaminen tulee vaikuttamaan merkittävästi olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuteen kohdistuviin vaatimuksiin, vaikka kansallisesti ei asetetakaan vaatimuksia asuinrakennusten korjaamiselle.

Muut kommentit

Muut kommentit

Kannatamme direktiivin neuvottelutuloksen ja hallitusohjelman mukaisesti käytettävissä olevan kansallisen liikkumavaran käyttöä.

Haluamme kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota siihen, että direktiivin kokonaistavoitteiden toteutumisen hidastamista tulee pyrkiä välttämään. Koska energia- ja päästökaupapolitiikan kautta ajetaan merkittäviä kustannustekijöitä osana Euroopan Unionin vihreää siirtymää, on energiatehokkuuden parantamiseen liittyvien kansantaloudellisten hyötyjen ulosmittaamisen vuoksi tärkeää pitää huolta säädosviitekehityksen järjestyksestä.

Direktiivin voimaansaattamisen yhteydessä jäsenvaltioiden tulee purkaa rahoituksen esteitä ja tukea energiatehokkuuden parantamista. Käyttökelpoisia keinoja tähän ovat Suomen kansallisen perusparannussuunnitelman luonnoksessa mainitut kotitalousvähennyksen ja taloyhtiöiden takauslainojen energiatehokkuuden parantamiseen perustuva laajentaminen.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen lämmöneristevalmistajien yhdistys Finnisol ry kiittää mineraalivillavalmistajien edunvalvontaorganisaationa mahdollisuudesta lausua rakennusten energiatehokkuutta koskevaan sääntelyyn.

Finnisol ry edustaa merkittävää osaa kotimaisesta lämmöneristeiden valmistuksesta ja on vanhin edunvalvojaorganisaatio alallaan. Mineraalivilla on luotettu, luonnollinen ja kestävä eristeratkaisu, jolla on jo pitkälti yli puolen vuosisadan kokemukset Suomen olosuhteissa ja mittavat tuotekehityspanostukset tukena sopeuduttaessa huomisen ilmastoon.

Mineraalivillalla on ratkaistu vuosikymmenien saatossa yhteiskunnallisesti merkittävät haasteet niin rakennusten paloturvallisuuden kuin eristämisen sisäilma- ja kosteusturvallisuuden saralla, parannettu rakennusten äänimaailmaa merkittävästi sekä poistettu luonnontuotteisiin pohjautuvia eristämiskäytöksiä piinanneet homeenkasvun ja hyönteisten aiheuttamat haitat. Mineraalivillan käytön voidaan luotettavasti sanoa olevan kestävä rakentamista.

Direktiivin voimaansaattamisesta

Rakennusten energiatehokkuuden edistäminen kaikin kansantaloudellisesti kestävin tavoin on Finnisol ry:n mielestä kannatettavaa ja tarkoituksenmukaista huomioiden Suomen valtion ilmastositoumukset ja Suomen kansalaisten etu pitkällä tähtäimellä.

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin päätavoitteen, energiatehokas ja päästötön rakennuskanta Euroopassa vuonna 2050, saavuttamiseksi on tärkeää direktiivin voimaansaattamisessa ottaa huomioon samanaikaisesti sekä toimenpiteiden yleinen sosiaalinen ja yhteiskunnallinen hyväksyttävyys että toimenpiteiden käytännön rahoitettavuus. Mikäli energiatehokkuusdirektiivin voimaansaattamisella aiheutetaan yleiseltä hyväksyttävyydeltään kestävämpiä vaatimuksia ilman, että niiden toteuttamiseen kohdistetaan uusia rahoitusmekanismeja tai liiketoimintamalleja, asetetaan päätavoitteen sosiaalinen ja yhteiskunnallinen hyväksyttävyys kyseenalaiseen valoon ja hidastetaan merkittävästi suuren yleisön sitoutumista tavoitteeseen.

Tästä syystä rakennusten energiatehokkuusdirektiivin implementoinnissa tulee pitää tiukasti tähtäimessä direktiivin päätavoite, energiatehokas ja päästötön rakennuskanta vuonna 2050, ja varmistaa, että paitsi kaikki käytettävissä olevat keinot myös uusien ratkaisujen innovointi ja käyttöönotto mahdollistetaan tavoitteen saavuttamiseksi. Erityistä huomiota tulee kiinnittää toimenpiteiden kustannustehokkuuteen päätavoitteen näkökulmasta ja energiatehokkaiden rakennushankkeiden rahoitettavuuden lisäämiseen.

Loppusanat ja kokonaisvaikutusten arviointi

Lopuksi todetaan, että rakennusten energiatehokkuuden parantaminen tulee toteuttaa huomioiden kustannustehokkuuden korostunut merkitys direktiivin päätavoitteen toteuttamisessa. Energiatehokkuuden parantaminen toteutuu kansantaloudellisesti edullisella tavalla vain, jos sen edellyttämät hankkeet ja toimenpiteet ovat oikeasti rahoitettavissa, myös vaipan energiatehokkuuden parantamisen osalta. Osoptimoitujen ratkaisujen summa ei enää riitä tavoiteltaessa päästötöntä rakennuskantaa vuoteen 2050 mennessä.

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin voimaansaattamiseen liittyvien säännösten kokonaisvaikutusten arviointi tulee tehdä ennen kokonaisuuden osien voimaantuloa ja vaikutusten arvioinnin tulee perustua ennen kaikkea kansantaloudellisten vaikutusten arviointiin sisältäen kansallisen kilpailukykyyn parantamisen, kansallisen kiinteistövarallisuuden ylläpitämisen ja hankintahinnaltaan kustannustehokkaiden toteutustapojen arvioinnin.

Rakennusteollisuus RT ry:n ja Rakennustuoteteollisuus RTT ry:n tapaan Finnisol ry korostaa seuranta- ja valmisteluryhmien asiantuntemuksen hyödyntämistä rakennusten energiatehokkuusdirektiivin voimaansaattamisen valmistelussa.

Tuemme mielellämme valmistelua lisätiedoin ja tarvittavin selvityksin.

Suomen Lämmöneristevalmistajien Yhdistys Finnisol ry:n puolesta

DI Petri Backström

Toiminnanjohtaja

+358 50 5211 888

petri.backstrom@rt.fi

Backström Petri
Suomen Lämmöneristevalmistajien Yhdistys Finnisol ry